

Undersøgelse af onlineforretningsmodellens krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder – fase 2

Resumé

Internetbutikker, som mistænkes for at krænke
varemærker
ved at bruge tidligere anvendte domænenavne

Resumé

Undersøgelse af onlineforretningsmodellens krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder – fase 2

Internetbutikker, som mistænkes for at krænke
varemærker
ved at bruge tidligere anvendte domænenavne

Forord

EUIPO's offentliggørelse af fase 1-rapporten om onlineforretningsmodellens krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder var sammenfaldende med iværksættelsen af Europols Intellectual Property Crime Coordinated Coalition (IPC3).

Rapporten gav et overblik over de mange forskellige måder, hvorpå intellektuelle ejendomsrettigheder (IP-rettigheder) krænkes handelsmæssigt online, og præsenterede en helt ny måde at identificere, dissekere, analysere og præsentere denne type forretningsmodeller på. Den er ofte blevet citeret i forbindelse med krænkende onlineforretningsmodeller.

Denne undersøgelse bygger på de indledende resultater og ser nærmere på oplysninger om mistænkte IP-rettighedskrænkeres omfattende anvendelse af domænenavne, som tidligere har været anvendt af berømtheder, organisationer, udenlandske ambassader, kommercielle virksomheder og mange andre.

Fænomenet blev først indberettet af en dansk ekspert i cyberkriminalitet, som fandt, at et stort antal tidligere anvendte domænenavne under det danske domæne .dk systematisk blev genregistreret af mistænkte varemærkekrænkere.

Idéen var at udnytte sådanne domænenavnes popularitet til at tiltrække trafik til nye internetbutikker, som markedsførte varer, der var mistænkt for at være varemærkekrænkende. Umiddelbart efter at domænenavnene blev ledige til genregistrering, blev de købt af de mistænkte krænkere og kort efter aktiveret som internetbutikker.

EUIPO satte sig for at undersøge, om den praksis, man havde identificeret i Danmark, også blev anvendt i andre europæiske lande med modne sektorer for internethandel. Sverige, Tyskland, Det Forenede Kongerige og Spanien blev udvalgt som genstand for undersøgelsen, og denne rapport er resultatet.

Resultaterne er overraskende og viser, at den praksis, der ses i Danmark, også findes i de fire udvalgte lande, i et endnu større omfang end det kunne forventes.

Efter en grundig analyse af 40 eksempler tyder undersøgelsen endvidere på, at hvad der på overfladen ligner tusindvis af internetbutikker uden tilknytning til hinanden sandsynligvis er en eller nogle få virksomheder, som markedsfører varer, som mistænkes for at være varemærkekrænkende, til de europæiske forbrugere.

Denne nye rapport giver yderligere dokumentation for omfanget af problemet med handelsmæssige krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder online og styrker argumentet for samarbejde på EU-niveau om at bringe det under kontrol.

António CAMPINOS
Administrerende direktør for EUIPO

1. Resumé

I 2015 bestilte Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) gennem Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellectuelle Ejendomsrettigheder en undersøgelse af onlineforretningsmodeller anvendt til at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder. Initiativet blev iværksat som en uafhængig datadrevet undersøgelse for at vurdere og analysere, hvordan online IP-retlighedskrænkelser i kommerciel målestok fungerede, blev finansieret, hvordan de skabte profit for operatørerne, hvilken type indhold de spredte, og hvor store deres brugerbaser var.

Undersøgelsen skal give de politiske beslutningstagere, civilsamfundet og de private virksomheder en bedre forståelse af situationen. Samtidig skal den bidrage til at identificere og give en bedre forståelse af omfanget af tiltag, der kræves for at håndtere udfordringerne i forbindelse med omfattende online IP-retlighedskrænkelser.

Det blev bestemt, at undersøgelsen skulle opdeles i to faser, nemlig:

- fase 1, en kvalitativ undersøgelse, som havde til formål at give et overblik over de forskellige forretningsmodeller, der anvendes til at krænke IP-retligheder online
- fase 2, en kvantitativ undersøgelse, hvor en eller flere vigtige specifikke forretningsmodeller og -strategier skulle undersøges nærmere.

Fase 1-rapporten blev offentliggjort den 12. juli 2016 og ligger på EUIPO's websted¹.

I løbet af undersøgelsen i fase 1 blev der fundet en undersøgelse foretaget for nylig i Danmark² med fokus på et mønster, der var blevet identificeret, for en specifik anvendelse af domænenavnesystemet (DNS), som fandt sted på det danske landekodetopdomæne (ccTLD), .dk. Undersøgelsen opstod på baggrund af omtale i medierne af fremkomsten på internettet af butikker, som var mistænkt for at krænke varemærker, men som blev betragtet som individuelle internetbutikker uden tilknytning til hinanden. Formålet med den danske undersøgelse var at klarlægge, hvorvidt der fandtes et mønster eller en struktur bag oprettelsen af disse internetbutikker. Ved at analysere genregistreringen af tidligere anvendte domænenavne var det muligt at fastslå, at internetbutikker, der var mistænkt for at markedsføre varemærkekrænkende varer, blev oprettet under domænenavne, som tidligere havde anvendt til forskellige formål online. Når domænenavnene blev ledige til genregistrering, ville enhederne bag internetbutikkerne systematisk genregistrere domænenavnene og kort efter åbne internetbutikker med varer, som var mistænkt for at krænke varemærker tilhørende andre. Det var karakteristisk, at den tidligere

¹ https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/Research_on_Online_Business_Models_IBM/Research_on_Online_Business_Models_IBM_en.pdf.

² Undersøgelsen, som blev foretaget af dansk ekspert i cyberkriminalitet Henrik Bjørner, kan findes her: <http://cybercrime.eu/analysis/analysing-registration-of-previously-used-danish-domain-names/>.

brug af domænenavnene var helt uden forbindelse til de varer, der blev markedsført i de mistænkte internetbutikker. Der var eksempler på domænenavne, som tidligere havde været brugt af politikere, udenlandske ambassader, kommercielle virksomheder og mange andre domænenavnregistranter.

I perioden mellem oktober 2014 og oktober 2015 blev 566 .dk-domæner genregistreret af mistænkte varemærkekrænkere umiddelbart efter, at de tidligere registranter var ophørt med at anvende domænenavnene, og disse blev tilgængelige for genregistrering.³

Undersøgelsen dækkede kun det danske landekode-topdomæne, .dk, men aktiviteterne indikerede, at den samme aktivitet sandsynligvis også blev anvendt af mistænkte varemærkekrænkere i andre europæiske lande. På denne baggrund besluttede EUIPO at undersøge dette specifikke område nærmere i fase 2 af undersøgelsesprojektet ved at fokusere på fire europæiske lande med store sektorer for internethandel. Under disse kriterier udvalgte Sverige, der som et skandinavisk land kunne anses for at være sammenligneligt med Danmark, Tyskland og Det Forenede Kongerige, som har meget veludviklede og store sektorer for internethandel, og som er et land med en meget stor sektor for internethandel i Sydeuropa, nemlig Spanien.

Det overordnede mål med analysen af internetbutikkerne var at opdage internetbutikker, der markedsførte mulige varemærkekrænkende varer. Med henblik herpå blev der udviklet en automatiseret proces, hvor hvert domænenavn gik igennem et sæt analysemoduler for at klassificere webstedet som enten mistænkt for varemærkekrænkelse eller ej. Disse analysemoduler tjente specifikke formål med henblik på at lette indsamlingen af oplysninger og analysen af indholdet.

På tidspunktet for analysen kunne følgende påvises om situationen i Sverige, Tyskland, Det Forenede Kongerige og Spanien:

Den aktuelle undersøgelse har tydeligt vist, at det samme fænomen, som tidligere er påvist i Danmark, også forekommer i Sverige, Tyskland, Det Forenede Kongerige og Spanien.

³ Bemærk, at disse oplysninger er udtaget fra den tidligere nævnte danske undersøgelse.

ccTLD	Sverige .se	Tyskland .de	Det Forenede Kongerige .uk	Spanien .es	I alt
Analyseperiode	8.-10. december 2016	23. november - 6. december 2016	26. januar - 10. februar 2017	10.-11. januar 2017	
Samlet antal opdagede aktive domænenavne under ccTLD, som henviser til et aktivt websted	1 259 990	11 057 426	8 158 245	1 047 780	21 523 441
Samlet antal opdagede internetbutikker, som anvendte et domænenavn under ccTLD	33 212	208 939	224 154	49 147	515 452
Samlet antal opdagede internetbutikker, som var mistænkt for at krænke andres varemærker ved at anvende et domænenavn under ccTLD	3 161 (9,5 % af det samlede antal internetbutikker)	6 066 (2,9 % af det samlede antal internetbutikker)	14 182 (6,3 % af det samlede antal internetbutikker)	4 461 (9,1 % af det samlede antal internetbutikker)	27 870 (5,41 % af det samlede antal internetbutikker)
Samlet antal opdagede internetbutikker, som var mistænkt for at krænke andres varemærker ved at anvende et domænenavn under ccTLD, hvor domænenavnet tidligere havde været anvendt af en anden registrant	2 444 (77,3 % af mistænkte internetbutikker)	4 864 (80,2 % af mistænkte internetbutikker)	10 081 (71,1 % af mistænkte internetbutikker)	3 612 (81,0 % af mistænkte internetbutikker)	21 001 (75,35 % af mistænkte internetbutikker)

I undersøgelsen blev der fundet 27 870 internetbutikker, som var mistænkt for at markedsføre varemærkekrænkende varer i Sverige, Tyskland, Det Forenede Kongerige og Spanien. 21 001 af disse internetbutikker (75,35 %) brugte domænenavne, der tidligere havde været anvendt til at dirigere internettrafik til websteder, som var uden tilknytning til deres tidligere anvendelse.

På baggrund af undersøgelsen må det anses for sandsynligt, at det samme fænomen også forekommer i andre europæiske lande med veludviklede sektorer for internethandel.

Analysen af de 27 870 internetbutikker mistænkt for at markedsføre varemærkekrænkende varer i Sverige, Tyskland, Det Forenede Kongerige og Spanien viste en række mønstre i internetbutikkernes struktur. Disse omfatter:

- produktkategori: sko er den mest berørte produktkategori i 67,5 % af de mistænkte internetbutikker, og tøj er den mest berørte produktkategori i 20,6 %⁴
- mest berørte brands: det mest skadede brand var det mest berørte brand i 18 % af de mistænkte internetbutikker, mens det næstmest skadede brand var det mest berørte brand i 11,9 % af de mistænke internetbutikker
- anvendt software: 94,6 % af de mistænkte internetbutikker anvendte det samme specifikke internethandelssoftware
- registratorer: 40,78 % af de mistænkte internetbutikker i Sverige og Det Forenede Kongerige var registreret igennem den samme registrator
- navneservere: 21,3 % af de mistænkte internetbutikker anvendte den samme navneserver
- hostingland: 25,9 % af de mistænkte internetbutikker havde hostingudbyder i Tyrkiet, 19,3 % i Nederlandene og 18,3 % i USA.

⁴ Det er værd at bemærke, at de to hovedproduktkategorier svarer til hovedproduktkategorierne i Eurostats generelle undersøgelse af onlinehandel: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics_for_individuals.

De aktiviteter, som de tidligere websteder beskæftigede sig med under de anvendte domænenavne, varierer meget, men kan opdeles i:

1. offentlige institutioner, internationale organisationer og interessegrupper
2. den finansielle sektor
3. nyheder, medier og websteder med information
4. anden virksomhed
5. politisk debat og propaganda
6. frivilligt arbejde
7. kulturelle og religiøse websteder
8. private sammenslutninger
9. berømtheder og fanklubber
10. websteder for voksne og datingwebsteder.

I undersøgelsen blev 40 internetbutikker analyseret dybdegående. Casestudierne kan findes i bilaget til rapporten.

Domæne001	Domæne007	Domæne010	Domæne003
<p>I <i>Domæne001-se</i>-casestudiet blev domænenavnet tidligere anvendt til at dirigere internettrafik til et svensksproget websted med information fra Europa-Parlamentet til den svenske offentlighed.</p>	<p>I <i>Domæne007-de</i>-casestudiet blev domænenavnet tidligere anvendt til at dirigere internettrafik til et tysksproget websted med information om en balletskole.</p>	<p>I <i>Domæne010-co.uk</i>-casestudiet blev domænenavnet tidligere anvendt til at dirigere internettrafik til et engelsksproget websted med information om en lokal escortservice.</p>	<p>I <i>Domæne003-es</i>-casestudiet blev domænenavnet tidligere anvendt til at dirigere internettrafik til et spanskproget websted med information om kræft og kræftbehandling.</p>

Der var ingen sammenhæng mellem den tidligere anvendelse af domænenavnet og det nuværende salg af produkter i nogen af de 40 casestudier, som blev gennemført. Også selvom domænet tidligere var blevet anvendt til markedsføring af varer, markedsførte de nuværende internetbutikker en anden produkttype på analysetidspunktet.

Casestudierne tyder på, at den eneste grund til genregistreringen af domænenavnene var at drage fordel af populariteten af det websted, som tidligere var identificeret ved domænenavnet. Fordelene ville bl.a. være indeksering i søgemaskiner, offentliggørelse af anmeldelser af tjenester og/eller produkter og links fra andre websteder, som ikke allerede har taget højde for den nuværende anvendelse.

Umiddelbart synes internetbutikkerne at være uafhængige af individuelle virksomheder. Analysen af internetbutikkerne og casestudierne har imidlertid vist forskellige fælles træk med hensyn til de produktkategorier og brands, som tilbydes i de mistænkte internetbutikker i deres webstedsteknologi, samt brug af specifikke registratorer og navneservere og i hostingudbyderens oprindelsesland.

Efter nærmere eftersyn af den anvendte forretningspraksis og nærmere analyse af 40 casestudier viser der sig endnu et resultat af undersøgelsen, nemlig at der med al sandsynlighed er et stærkt tilhørsforhold mellem internetbutikkerne. Undersøgelsen tyder på, at hvad der på overfladen ligner tusindvis af internetbutikker uden tilknytning til hinanden sandsynligvis er en eller nogle få virksomheder, som markedsfører varemærkekrænkende varer til de europæiske forbrugere.

Resultaterne af rapporten er interessante for de retshåndhævende myndigheder og internetformidlere samt for varemærkeindehavere og forbrugere for at forstå omfanget og karaktertrækkene ved denne forretningsmodel, som anvendes i en række EU-medlemsstater.

EUIPO

DEN EUROPÆISKE UNIONS
KONTOR FOR INTELLEKTUEL EJENDOMSRET

Avenida de Europa, 4
E-03008 - Alicante
Spanien

www.euipo.europa.eu

Undersøgelse af
onlineforretningsmodellens krænkelse
af intellektuelle ejendomsrettigheder
– fase 2

Internetbutikker, som mistænkes for at
krænke varemærker ved at anvende
tidligere anvendte domænenavne

Resumé